

Španija se je vrnila v demokracijo

Včeraj, v sredo so bile v Španiji po več kot štiridesetih letih spet svobodne parlamentarne volitve. V trenutku, ko to pišemo, še niso znani izidi, toda ne more biti dvoma, da bosta izšla iz njih kot najmočnejši politični sili demokratični center in socialna demokracija. Pokazalo pa se bo končno tudi, koliko oporo ima v španskih masah eurokomunizem, ki ga izpoveduje vodstvo španske KP, in koliko je ostalo od fašizma oziroma od skrajne desnice, ki jo je predstavljal frankistični režim in ki je z demokratizacijo, ki je nastopila po Francovem izginotju pod ministrskim predsednikom Suarezom, dejansko že doživela poraz. Naravnost presenetljivo je, kako malo političnega jedra je ostalo od dozdevno tako monolitnega in trdnega Francovega fašizma, ki je držal Španijo štiri desetletja pod svojim ledenim oklepom. Ta ledeni oklep se je stopil, komaj je posijalo na Španijo sonce demokracije. Pokazalo se je, da je bil frankizem v bistvu le režim, ne pa množično gibanje. Ko je izginil Franco, je razpadel vrh in se je sesula umetna struktura režima. Veliko vlogo je imela pri tem sorazmerno mirnem in nebolečem prehodu iz avtoritativnega, fašističnega režima v pluralistično demokracijo nedvomno monarhija, ki je včasih služila za zavoro, ko se je zdelo, da bo začel drveti razvoj prenapro in prej in bi se znal izroditi v nemire in spopade, včasih pa za oporo demokratičnim prizadevanjem Suareza, kadar mu je grozila nevarnost z desne, npr. s strani skrajno desno usmerjenih generalov. Pri tem je treba dati posebno priznanje k še mlademu kralju Juanu Carlosu, ki je presenetil vse s svojo privrženostjo demokratičnim metodam in neomahljivostjo na poti, za katero se je odločil. Prav tako priznanje gre odločnosti ministrskega predsednika Suareza.

Najbrž ne bo toliko važno, katera stran-ka bo potegnila največ ljudstva za seboj, kajti politična slika je tako zelo razčlenjena, da bo vlada, ki bo izšla iz teh volitev, nujno koalicijska. In to tudi niso zadnje volitve. Bolj važno bo, da bodo volitve utrdile špansko demokracijo na splošno in ji zagotovile varno prihodnost. O tem pa skoro niso možni dvomi.

Nekateri so pisali v zvezi s španskimi volitvami, da se Španija z njimi »vrača v Evropo«, češ da je bila pod Francom zunaj Evrope. To pa je bilo samo leporečje. Španija se ne vrača v Evropo, kajti Evropa se ne more identificirati z demokracijo. V istem času, ko je vladal v Španiji franki-

(Dalje na 5. strani)

KONFERENCA V BEOGRADU

V Beogradu so se v sredo, 15. t.m., zbrali predstavniki 33 evropskih držav, Združenih držav Amerike in Kanade, se pravi tistih držav, ki so v avgustu leta 1975 bile podpisale v Helsinkih sklepno listino o varnosti in sodelovanju v Evropi. Gre pravzaprav za priprave na poznejšo konferenco, na kateri bodo najvišji predstavniki že omenjenih držav preverili stopnjo izvajanja helsinške listine.

Na sedanjem zasedanju v jugoslovanski prestolnici posamezna odposlanstva razpravljajo o datumu, dnevnem redu in času trajanja prave konference. Zdi se, da se bo ta konferenca začela konec septembra ali v začetku oktobra in bo predvidoma trajala do konca leta.

V zvezi z beograjsko konferenco se je v zadnjih mesecih razvila ostra polemika med Zahodom in Sovjetsko zvezo zaradi vprašanja zaščite človeških pravic. V polemiko je posegel sam predsednik Carter, ki je tudi na svoji zadnji tiskovni konferenci poudaril, da ne misli popustiti, kar se tiče spoštovanja človekovih pravic, pa naj to gre še tako na živce Sovjetski zvezi. Ta seveda svari zahodne države, naj ne skušajo postaviti na konferenci v Beogradu v ospredje vprašanja spoštovanja človekovih pravic, češ da gre v bistvu za poskus vmešavanja

v notranje zadeve Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih držav, kar ni v skladu z duhom in vsebino helsinške sklepne listine.

Pričakovati je zato, da bo to vprašanje že na pripravljalnem zasedanju v jugoslovanski prestolnici predmet ostrih polemik med nekaterimi zahodnimi državami in Sovjetsko zvezo, čeprav se zdi, da bo spodletel poskus nekaterih krogov, da bi Sovjetska zveza oziroma kaka druga vzhodnoevropska država bili postavljeni na zatožni klopi.

Helsinška listina je namreč v bistvu slovesno in uradno potrdila ravnovesje, kakršno je v Evropi nastalo po drugi svetovni vojni, poleg tega pa je tudi potrdila pravilnost in nujnost popuščanja napetosti na stari celini, kar pa nikakor ne more korenito spremeniti že omenjenega ravnovesja. To je stvarno gledanje na vsebino helsinške listine, kar seveda še ne pomeni, da jje treba vprašanje spoštovanja človekovih pravic omalovaževati. Hočemo le reči, da je izven stvarnosti, kdor bi pričakoval, da bo izvajanje helsinškega dokumenta moglo odločilno vplivati na notranjo stvarnost te ali one države v vzhodni Evropi.

Beograjska konferenca bo torej že doseglja uspeh, če bo okrepila tisti proces x Ev-

(Dalje na 7. strani)

Nerazumevanje je zahtevalo osem smrtnih žrtev v Glimmenu

Po devetnajstih dneh je holandska vlada končno ukazala oddelku mornariških strelcev, da so napadli vlak v Glimmenu, kjer je sedem moluških teroristov držalo v ujetništvu 50 talcev, in šolo v Bovensmildu, kjer je manjša skupina teroristov zadrževala kot talce štiri učiteljice, potem ko so se dali pregovoriti, da so izpustili nad sto šolarjev. Osem mrtvih — dva talca in šest teroristov — in deset ranjenih, od teh en terorist, sedem talcev in dva mornariška strelca (nekateri so bili hudo ranjeni in en talca in en terorist sta v smrtni nevarnosti) je zelo hud obračun skupne krivde teroristov in holandske vlade.

Kot znano, je holandska vlada svoj čas prevarala zaupanje Molučanov, ki so sodelovali s holandsko kolonialno upravo v Indoneziji, in je izročila tudi Južne Moluke, ki so zahtevali neodvisnost, centralistični vladi v Djakarti. Molučani, ki so bili v holandski kolonialni službi ali ki niso hoteli prenašati centralistične oblasti nove indonezijske države, so se preselili na Ho-

landsko, vendar se niso odpovedali misli na neodvisnost svojega naroda. V Holandiji so našli sicer nov dom, vendar pa ne nove domovine. Še vedno so sanjali o svoji lepi topli domovini na Moluških in si ustvarili iluzijo nadaljevanja kratkotrajne neodvisnosti v prehodni dobi s tem, da so ohranili pri življenju v begunstvu »vlado neodvisnih Južnih Molukov« s predsednikom republike, itd. Ta vlada ima »oblast nad kakimi 40.000 Molučani v Holandiji, ki prebivajo v posebnih naselbinah križem države, sicer sredi ostalega prebivalstva, a vendar v nekakih getih. Tako životarjenje, ki je enosamo čakanje in ki se ni moglo in ni znalo vključiti v novo resničnost holandskega življenja in v stvarnost naroda druge rase, se je izcimilo s časom — kar je čisto razumljivo — v družbeno in politično alienacijo, ki je zavzela tudi oblike političnega terorizma.

Molučani so zelo krotki ljudje, toda brezupnost njihovega položaja je pognala že

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 19. junija, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Nedeljski sestanek. 11.00 Poročila. 11.05 »Tolminci«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Klasično. 14.00 Poročila. 14.05 Operete. 14.35 Orkestri. 15.00 Šport in glasba. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 20. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Obletnica. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert. 14.30 Mladina. 14.40 Studio 2, pripravlja Pavel Urin. 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.15 Melodije. 17.00 Poročila. 17.05 L. Dallapiccola: Nočni let. 18.00 Poročila. 18.05 Srečanja. 18.30 Slovenski zbori. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 21. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 8.30 Nekoč. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert. 14.30 Mladina. 14.40 Glasbeni vestnik, (Mara éerjal). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Slovenski glasbeni mojstri. 17.20 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Pravorečje. 18.20 Zborovska glasba. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 22. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Rojstna hiša. 9.30 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 12.50 Izseljenstvo v Furlaniji: danes in jutri. 13.00 Poročila. 13.15 Almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert. 14.30 Mladina. 14.40 Izbirajte sami. 15.30 Poročila. 15.35 Album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 »Korupcija v sodni palači«. Drama (Ugo Betti, prev. V. Beličič). 18.00 Poročila. 18.05 »Korupcija v sodni palači«. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 23. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Almanah. 14.00 Novice. 14.05 Mladina. 14.15 Tri, štiri... (Marjan Kravos). 15.30 Poročila. 15.35 Album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert. 17.25 glasbenapa norama. 18.00 Poročila. 18.05 Ruska revolucionarna misel. 8.20 »Primorska poje 77«. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 24. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.30 Zenski mena. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 12.50 Prosveta in njeno ljudsko izročilo. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Mladina. 14.15 PH 104. 15.30 Poročila. 15.35 Album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Ota: Moji zemlji, kantata. 17.20 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.25 Domači zvoki. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 25. junija, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Pojdim se glasbo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Almanah. 14.00 Novice. 14.05 Mladina. 14.15 Tekmujte s Perom. 15.30 Poročila. 15.35 Poslušajmo spet. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »Mesečnik«. Satirični variete. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila.

izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

FANFANI V LJUBLJANI

Predsednik senata Amintore Fanfani se je v ponedeljek, 13. t.m., mudil na enodnevnem zasebnem obisku v Ljubljani. V slovensko prestolnico se je z avtomobilom pripeljal z Dunaja, kjer se je udeležil zasedanja medparlamentarne zveze. Na grafičnem bienalu v Ljubljani, ki ga je Fanfani označil za eno najboljših grafičnih manifestacij na svetu, sta namreč razstavljeni tudi njegovi dve grafiki: »Zora« in »Ogenj«. Predsednik senata si je skupno z ženo ogledal grafični bienale in ljubljanski grad, kjer je bil med drugo svetovno vojno zaprt njegov oče. Predsednik skupščine SR Slovenije Marijan Breclj je na čast visokemu gostu priredil večerjo. V razgovoru s časnikarjem ljubljanskega dela Božidarjem Pahorjem je Fanfani obravnaval odnose med Italijo in Jugoslavijo in v tej zvezi seveda omenil osimske sporazume. Dejal je, kako je prepričan, da »je vsako pametno dejanje, ki lahko na enakopravni podlagi okrepi prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo, modro dejanje za usodo obeh držav in za mir v Evropi«.

»Seveda moramo pri teh dejanjih paziti, da ne bomo delali napak, je nadaljeval Fanfani, zlasti ker napake najbolj prizadenejo krajevno prebivalstvo.« Pri tem je omenil industrijsko prasto cono, čez katero teče meja med članicami Evropske gospodarske skupnosti. Iz tega — je dejal — izvirajo številni problemi, ki nas opozarjajo, da ne smemo delati napak. Storiti je treba vse, da bomo zadovoljili ljudi, ki živijo ob meji.

Fanfani je pristavil, da »so nekateri Tržačani zelo nezaupljivi in da je treba skrbno razmisliti, ker politična modrost veleva,

da je treba poslušati nasprotnike in z razrešitvijo njihovih problemov to nezaupanje pregnati. In to je v obojestranskem interesu.«

—o—

Državni udar pod kokosovimi palmami

Pred dnevi je bil izvršen državni udar na Seišelskem otočju v Indijskem oceanu. Vzbudil je precej odmeva v svetovni javnosti, ne toliko zaradi pomembnosti tega dogodka, kot pa zaradi nenavadnih okoliščin, v katerih se je dogodil.

Evropejci si namreč radi predstavljamo življenje na daljnih otočjih sredi oceana kot zelo idilično in mirno. Vendar se tudi tam dogajajo take stvari, kot so državni udari, in pod palmami — pravijo, da rastejo na Seišelskih otokih najvišje palme na svetu — tli nemir in se sproščajo človeške strasti, zlasti pohlep po oblasti in po bogastvu, kot povsod drugod.

Seišelsko otočje sestoji iz kakih 85 večjih in manjših otokov in meri skupno 376 kvadratnih kilometrov, približno toliko kot Tržaško ozemlje. Obljudenih je le 33 otokov. Največji otok je Mahé, ki ima nekaj manj kot 145 kvadratnih kilometrov površine. Na njem leži tudi glavno mesto Victoria, ki šteje približno 14.000 prebivalcev Seišelske otočje je neodvisna država od junija lanskega leta, potem ko se je približno

(Dalje na 8. strani)

Smernice deželnega odbora v zvezi z odloki za izvajanje osimskega sporazuma

Podpredsednik deželnega odbora Stopper je posebni komisiji za izvajanje osimskega sporazuma orisal smernice deželnega odbora v zvezi z delegiranimi dekreti, ki jih predvideva ratifikacijski zakon italijansko-jugoslovanskega sporazuma. Deželni odbor je izdelal vrsto predlogov za dela, katerih cilj je dati zagon deželnemu gospodarstvu. Med temi velja omeniti zlasti povezave med avtocesto Benetke - Videm - Trst z mejnimi prehodi pri Fernetičih in Standrežu - Vrtojbi; zgradnja obvozne ceste v Gorici za povezavo solkanskega mejnega prehoda s terminalom pri Standrežu; nadaljevanje in pospeševanje študija o možnosti gradnje industrijske proste cone na Krasu ter o možnostih gradnje vodne poti, ki naj bi povezala Tržič z Ljubljano, s čimer bi povezali Jadran z notranjo plovno mrežo od Srednje Evrope do Črnega morja.

Eden izmed dekretov zadeva infrastrukturo javnega značaja, za katere sta pristojni tako Jugoslavija kot Italija. Med drugim gre za reguliranje vodnega režima Soče, Idrijce in podvodne Reke za produciranje električne energije in v namakalne name. Poleg tega pa seveda tudi za skupne

ukrepe za zaščito pred onesnaževanjem. Odbornik Stopper je s tem v zvezi poudaril mnenje odbora, da naj se čimbolj pospeši prav reševanje problematike v zvezi z zaščito okolja. Glede uresničevanja drugih velikih del je podpredsednik opozoril še na gradnjo jezua pri Solkanu in zadevne električne centrale ter celo vrsto cestnih povezav za izboljšanje cestnega in prometnega omrežja na mejnem področju. Odbor je orisal tudi smernice, ki zadevajo reformo avtonomne pristaniške uprave v Trstu in presodno Ustanove za industrijsko cono. Predvidenih je nadalje več ukrepov na področju kulturne in socialne dejavnosti; s tem v zvezi je dežela že zaprosila za določbe za odškodnino tistim, ki so zapusili bivšo »cono B«, ne da bi se odpovedali oziroma prodali svoje premoženje. V isti okvir spadajo tudi ukrepi v korist dejavnosti italijanske manjšine v Jugoslaviji. Stopper je nakazal tudi seznam del, ki jih bodo financirali na osnovi ratifikacijskega zakona in drugih, katerih breme bo šlo na državni proračun ali na druge zakone. Gre za posege na železniškem, pristaniškem in cestnem področju.

Nerazumevanje je zahtevalo osem smrtnih žrtev v Glimmenu

(nadaljevanje s 1. strani)

pred leti nekatere, zlasti mlade, v skrajnost. Tako so začeli s terorističnimi akcijami že pred nekaj leti, prav tako z zajetim vlakom itd., zdaj pa se je to ponovilo v še večji meri. Tokrat so zahtevali, da holandska vlada izpusti zaprte Molučane, ki so bili obsojeni zaradi prejšnje teroristične akcije, in da jim da na razpolago letalo, s katerim bi odleteli z izpuščenimi tovariši in delom talcev v kako tujo državo, ki bi jih bila pripravljena sprejeti. Holandska vlada ni hotela sprejeti nobene njihovih zahtev, vendar pa tudi ni ukazala svojim vojakom, naj nemudoma reagirajo na absurdno nasilje Molučanov in z orožjem osvobodijo talce na vlak in v šoli. Odločila se je za čakanje in si izbrala za svetovavce neke »psihologe«, ki so prežali na simptome naveličanosti pri teroristih. Tako je izpostavila talce na vlak in v šoli (na srečo so imeli teroristi več človeškega čuta in so otroke ter nekaj obolelih talcev z vlaka izpustili) neznosnemu čakanju, neprijetnostim bivanja na tesnem brez najnujnejših higienskih in drugih potrebščin in smrtnem strahu, teroristom pa je gnjavila živce in jih spravljala v obup.

Zdrava pamet pove, da bi se bila morala spustiti z njimi v resna pogajanja, če že ni imela dovolj odločnosti in poguma, da bi bila takoj sprožila proti njim oboroženo oziroma policijsko akcijo, kot bi bila dolžna. Toda holandska vlada se tudi ni pogajala. Zanašala se je le na čas in na vedno večjo neburnost teroristov, toda ta način se je izkazal za zgrešen. Če bi se bila vlada potrudila, da bi skušala razumeti psihično stanje teroristov — v resnici je šlo za idealiste, pripravljene na največje žrtve za tisto, kar smatrajo za svoj politični ideal — bi bilo nedvomno lahko prišlo do kompromisa, ki bi bil hitro končal trpljenje talcev in pomiril tudi Molučane. Dovolj bi bilo obljubiti omiljenje kazni ali amnestijo v doglednem času za obsojene Molučane, kar bi ne bilo nič sramotnega za holandsko vlado, če že ni imela poguma takoj v prvem hipu uveljaviti svoje avtoritete z orožjem, teroriste pa bi bilo nedvomno zadovoljilo, saj čisto gotovo niso imeli nobenega namena dejansko pobiti talce, če bi ne dosegli vsega, kar so zahtevali. Vsak resen posrednik bi jih bil lahko prepričal, da nimajo druge možnosti, kakor da se vdajo v živ-

ljenje na Holandskem, v demokratični državi, kjer je gospodarsko zanje preskrbljeno in kjer uživajo demokratične svoboščine in pravna jamstva. V vsaki drugi državi bi se znašli brez teh jamstev in v skrajno mučnem položaju. Holandske vlade tudi ne bi bilo nič stalo, če bi bila obljubila Molučanom, da se bo v primernem mednarodnem političnem trenutku spet zavzela za neodvisnost Južnih Molukov.

Toda v svoji zmedenosti in politični brezičnosti ter nepoznanju ali podcenjevanju psihologije Molučanov je holandska vlada trmoglavila do zadnjega, sprejemala zmešane nasvete »psihologov« in rezultat je ta, da sta izgubila življenje 19-letno dekle in neki moški srednjih let ter šest Molučanov, ki bodo odslej veljali svojim rojakom za narodne mučence in se bo ob njih vnel nov nacionalistični histerizem in terorizem.

Iz vsega tega sledi nauk, da je treba reševati vse nacionalne konflikte bodisi med narodi in državami bodisi med vladami in narodnimi manjšinami samo z resničnim poznanjem nacionalnih problemov, s pogumom in resno voljo po najboljši rešitvi. Vse drugo samo kopiči probleme in jih zaostruje ter zahteva smrtne žrtve, ki bi se jim bilo možno s pametjo izogniti. Nihče ne bo vrnil življenja talcema, ki so ju ubili sami holandski vojaki pri napadu na vlak, a njune smrti je kriva predvsem holandska vlada, pa naj se še tako izgovarja in maže iz zadrege.

—o—

Delni rezultati španskih volitev

Potem, ko je bilo preštetih skoro 40 odst. glasov, je bil rezultat včerajšnjih volitev v Španiji naslednji: Zveza demokratičnega centra (Suarez) 39,52 odst., PSOE (socialisti) 26,93 odst., Ljudska zveza (desnica) 8,46 odst., komunistična stranka 7,03 odst., ljudska socialistična stranka 3,63 odst., krščansko-demokratična skupina 1,34 odst., demokratska zveza levica 1,31 odst. in druge liste 11,57 odst. Oglašajo se prvi glasovi iz raznih strank po vladi leve sredine (center - socialisti z zavezniki).

SSk o obnovi potresnega področja

Dne 9. junija se je v Rimu mudila deželna komisija za vprašanja v zvezi s potresom v naši deželi. Gre predvsem za vprašanje obnove potresnega področja, ki je povezano z nemajhnimi problemi in težavami. V Rimu se je deželna komisija sestala s parlamentarno komisijo za posledice potresa v naši deželi. V parlamentarni komisiji so poleg poslancev naše dežele tudi parlamentarci iz vseh delov Italije, skupno okrog 30 poslancev. V Rimu so deželni sve-

tovalci Furlanije - Julijske krajine obrazložili celotno problematiko, ki je povezana z obnovo potresnega področja naše dežele. Omenimo naj le poseg svetovalca Slovenske skupnosti dr. Štoka, ki je odločno zahteval, da se pri obnovi potresnega področja upoštevajo vse jezikovne, kulturne in zgodovinske značilnosti naše dežele, posebej na področju videmske pokrajine, kjer živi slovenska manjšina. Razgovor, ki je bil v palači Montecitorio, je potekal v konstruktivnem vzdušju in je upati, da bo rodil sadove.

BELEŽKE

V zvezi z začetkom beograjske konference, na kateri bodo preverjali uresničevanje sklepov helsinške konference o varnosti in miru v Evropi, se veliko in strastno razpravlja o kršenju človeških pravic, zlasti pravic raznih nazorskih in rasnih manšin v vzhodnih državah.

Pri tem pa razne zahodne države in zahodni tisk pozabljata pomesti pred lastnim pragom. To velja tudi za Italijo in italijanski tisk. V Italiji živi namreč precejšnja skupina ljudi, ki so popolnoma brez vsakih državljanstev in brez osnovnih človeških pravic. To so tuji državljani, ki imajo iz tega ali onega vzroka, ki ni odvisen od njih, stalno bivališče v Italiji, pa jim oblasti italijanske republike, ki se proglašajo za demokratično, niti po treh desetletjih ne dajo državljanstva, ne da bi navedle za to kak vzrok. Vzrok je morda v tem, da je večina teh ljudi Slovencev. Med njimi so tudi nekateri slovenski duhovniki. Po italijanskih zakonih ljudje brez državljanstva zlasti na Tržaškem, kjer so predpisi še zaostreni iz časov zavezniške vojaške uprave, nimajo takorekoč nobenih pravic, s čimer so tudi socialno težko prizadeti. Državljanstva ne dobijo niti njihovi otroci, če niso rojeni v Italiji. V drugih državah je mogoče dobiti državljanstvo v petih ali celo v treh letih, kot npr. v Jugoslaviji, Kanadi in Avstraliji.

Poljski turisti so v našem mestu redki. Prvi poljski turisti, o katerih smo slišali v tem poletju, pa so imeli še prav posebno smolo. Avto, s katerim se je pripeljala v Trst neka poljska družina, se je ondan na nekem križišču zaletel v drug avto in se znašel s kolesi navzgor. Trije družinski člani so bili ranjeni, dva na srečo le lažje, samo eden je ostal nepoškodovan. Najbrž je bil to tudi že konec njihovega izleta v Italijo.

Znano je, da smo Slovenci narod stiskačev, da ne rečemo skopuhov. V tem je gotovo tudi iskati vzrok, da nimamo mecenov. Slovenec varčuje vse življenje, a mu ne pade niti v sanjah na um, da bi v oporoki kaj zapustil v kulturne in narodne namene, kvečjemu za Cerkev, da bi si na ta način »kupil« zveličanje, ki si ga morda po lastni zavesti ni zaslužil z dobrimi deli. Te dni je povedal neki profesor, da se je v Beogradu čudil vzdanim ploščam na številnih hišah, ki so jih ljudje darovali univerzi ali drugim kulturnim ustanovam. Slovenec bi rajši dopustil, da pripade hiša ali hranilna knjižnica zaradi pomanjkanja dedičev državi, kakor da bi jo zapisal v oporoki kaki slovenski kulturni ali narodni ustanovi.

—o—

Ameriška agencija AP poroča iz Københavna, da so v Beogradu zaprli (in bodo verjetno izgnali) dopisnika danskega radia Franka Oswalda, najbrž pod obdolžitvijo, da je spodbujal k nameravani demonstraciji žensk v korist sovjetskih Judov in seveda v zvezi z beograjsko konferenco o preverjanju helsinških sklepov. Najbrž gre za ženske, ki so pripotovale v Beograd iz tujine.

Zavrtnjena nacionalistična stališča tržaškega industrijca

Izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na seji v ponedeljek 13. t. m., obravnaval tekoča politična vprašanja, od šolskih okrajev pa do priprav za obisk skupne delegacije Slovencev pri ministrskem predsedniku Andreottiju v zvezi z globalno zaščito v duhu člena 6 ustave in člena 8 osimskega sporazuma.

Izvršni odbor je nato potrdil imenovanje dr. Hareja v pripravljalni odbor gospodarske konference, prof. Lokarja pa v znanstveni odbor za pripravo poročil na omenjenem zasedanju.

Člani izvršnega odbora so se nato podrobneje seznanili s poročilom, ki ga je dne 6. junija imel na kongresu tržaških industrijcev njihov predsednik dr. Modiano. Med drugim se je ta mož zavzel za to, da bi industrijska prosta cona ob meji mogla zagotoviti italijansko lice Trsta in to s pomočjo ustrezne urbanistične politike ter izbire

takšnih industrij, ki bi zaposlile predvsem delavce z italijanskega polotoka. Izvršni odbor SSK obsoja te čudne izjave predsednika zveze tržaških industrijcev, ki odražajo pravzaprav tradicionalno nacionalistično stališče, po katerem je treba Slovence asimilirati, pa četudi se odeva v plašč napredka, novih delovnih mest in dobrega soselstva. Obenem poziva vse demokratične politične sile, da se distancirajo od omenjenega nacionalističnega stališča tržaških industrijskih krogov.

—o—

V Ljubljani je 14. t. m. vse prezgodaj umrl znani arhitekt in profesor na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Tone Bitenc. Med drugim je zasnoval načrte za gradnjo ali prenovitev številnih cerkva v Sloveniji v povojnem času. Pokopali so ga v četrtek na pokopališču v Št. Vidu pri Ljubljani.

ŠTOKA O STANJU NA KMETIJSKEM NADZORNIŠTVU V TRSTU

V zvezi s stanjem na tržaškem pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu je deželni svetovalec Štoka ponovno posredoval pri deželnem odborniku za kmetijstvo Del Gobbu. Znano je namreč, da v omenjenem uradu še vedno ni osebe, ki bi poznala slovenski jezik, kar je za kmečko prebivalstvo in sploh za vso slovensko narodno skupnost nekaj nepojmljivega. Svetovalec Slovenske skupnosti je zahteval, da se vsa zadeva čimprej pozitivno reši v zadovoljstvo slovenskih kmetovalcev. Deželni odbornik je obljubil svoje posredovanje.

Občni zbor Pd Mačkolje

Pred kratkim je imelo Prosvetno društvo Mačkolje redni letni občni zbor, na katerem je odbor podal pregled dejavnosti v zadnjem obdobju, ki je zajemala razne nastope, prireditve, družabna srečanja ter skrb za osnovne probleme vaše skupnosti. Sliko o splošnih namenih društva je podal predsednik Danijel Novak, ki je številne prisotne člane spomnil, kako je bila reorganizacija prosvetnega delovanja potrebna, predvsem zaradi večje koordinacije in programiranega dela. To je bilo še toliko bolj potreb-

no, ker je vsako prosvetno delo v zamejstvu obenem in predvsem narodnoobrambena značaja. Kakor povsod drugod, se je moralo tudi naše društvo spopadati z najrazličnejšimi težavami. Člani so morali veliko zrtvovati, da je na primer pevski zbor izvedel svoj program dela in nastopov. Tudi pomanjkanje stalnega pevovodje je nemalo oviralo redno delovanje. Odbor je zato vložil veliko truda v to, da je za pevski zbor preskrbel rednega pevovodjo v osebi g. Cveta Marca.

Mnogo dolgoročnega dela zahteva tudi vsakoletni praznik češenj, ki se je v zadnjih letih posebno razmahnil, tako da je vsako leto treba več ljudi za njegovo pripravo in konkretno izvedbo. Številni člani in drugi vaščani so doslej vedno nesebično pomagali, kar se bo, upajmo, nadaljevalo tudi zanaprej.

Izčrpno poročilo o delovanju društva je podal odbornik David Stepančič. Med drugimi pobudami in nastopi je omenil proslavo stoletnice Cankarjevega rojstva, Prešernovo proslavo, večer solidarnosti s koroškimi Slovenci in razne nastope mešanega in otroškega pevskega zbora. Društvo je priredilo tudi nekaj zabavnih večerov za člane in mladino. Poseben večer je bil posvečen Irski in njenim problemom, na katerem je fotograf Mario Magajna prikazal svoje diapozitivne posnetke.

Društvo namerava tudi v prihodnji sezoni izvesti važne pobude in še bolj popestriti in utrditi svoje delovanje. Med drugim ima v načrtu, da pripravi v jeseni razstavo starih dokumentov, slik in raznih predmetov. Zato že sedaj vabi vse vaščane, naj pregledajo svoje stare dokumente in jih dajo na začasno razpolago organizatorjem napovedane razstave.

Po blagajniškem poročilu in razpravi so prisotni člani odobrili celotno delovanje društva ter izvolili nov odbor, v katerega so v glavnem potrdili skoro vse prejšnje člane (Zorko Gorjan, Danijel Novak, Aldo Peccia, Klavdij Smotlak in Adrijan Rehar). V nadzorni odbor so potrdili Alberta Parovela in Alojza Tula.

Odlična šolska prireditev v Nabrežini

V nabito polni občinski telovadnici v Nabrežini je bila v nedeljo, 12. t. m., zaključna prireditev srednje šole »Igo Gruden«. Udeležence je najprej z izbranimi besedami pozdravil učenec III. a razreda Pavel Terčon, nato pa je nekaj pesmi ubrano zapel šolski zbor, ki ga vodi prof. Sergij Radovič. Sledila je zanimiva in poučna recitacija. Šlo je za splet protestnih pesmi sodobnih avtorjev z vsega sveta. Recitali so dijaki tretjih razredov in svoj nastop zaključili s temi besedami: »Iz nas se bodo rodili boljši ljudje. Rod, ki mora priti, bo boljši od ti-

stega, ki je zrasel iz zemlje, železa in ognja«.

Zanimivi in prikupni sta bili telovadni vaji deklic in dečkov. Odlično pa so se učenci ter učenke izkazali s pantomimo na besedilo Prešernovega povodnega moža. Tu smo opazili nekatere dobre igralske talente. Prireditev, ki je bila na visoki kakovostni ravni, se je sklenila z nastopom harmonikarjev. Ljudje so zapuščali dvorano z zavestjo, da so na svojo šolo zares lahko ponosni, za kar gre zasluga tako dijakom kot njihovim profesorjem.

V petek se začne tržaški velesejem

V petek se bo začel 29. mednarodni tržaški velesejem. Na velesejmu bo sodelovalo 1.107 razstavljalcev, od teh 374 iz tujine, ki bodo zastopali 25 držav. Uradno bo navzočih 14 držav.

Že v petek bo dan Zahodne Nemčije, v soboto pa je na sporedu dan Jugoslavije, a v nedeljo dan Avstrije. To so tri tradicionalna srečanja s trgovskimi operaterji iz teh tržnih področij.

Med dopolnilnimi prireditvami naj ome-

nimo, dan zavarovalništva, ki je posvečen odnosom med zavarovalnimi normami Združene Evrope in italijanskim trgovom, dalje mednarodni seminar o trgovini z lesom na območju Sredozemlja in Afrike, zborovanje o uporabi lesnih struktur v gradbeništvu, in ob koncu še mednarodni dan kave.

—o—

Tržaški slikar Lojze Spacal obhaja sedemdesetletnico.

Beneška Slovenija

ODKOD NAPADALNOST?

Pričujoči zapis je vzpodbudila kritika zadnje številke revije »Sot le nape«, ki je izšla v »Primorskem dnevniku« 10. t.m. V njej pisec m.w. poroča o vsebini in upravičeno kritizira tri članke urednika revije Luigija Cicerija, v katerih se zaganja zoper slovenski narodni preporod v Beneški Sloveniji, napada osimski sporazum in trdi, da prebivavstvo te pokrajine ne sodi v okvir slovenskega naroda. Pisec članka m.w. svetuje Luigiju Ciceriju, naj pusti pri miru re-

sto ne uživajo simpatij — se človek sprašuje, odkod ta agresivnost zoper prizadevanja Slovencev v videmski pokrajini po utrjevanju svoje narodne identitete. Človek se ne more iznebiti, občutka, da ta napadalnost v bistvu izvira iz določene nemoči furlanskega ljudstva, ki zaradi nekdanje močne centralistično urejene Italije ni doživel takega narodnega preporoda kot Slovenci v mejah Avstroogrske, kar je omogočilo, da so se pozneje razvili v narod z vsemi sodobnimi atributi (šolstvo vseh stopenj od osnovnih šol do univerze, visoko razvita kultura in znanost, lastna republika itd.). Beneški Slovenci so sicer vedno živeli ločeno od tega razvoja, vendar so se zlasti v zadnjem času začeli zavedati, da niso le neka folklorna posebnost, ampak pripadniki razvitega naroda, ki je sposoben tudi zahtevnih tehničnih dosežkov, kot je pokazala na primer pomoč slovenskih inženirjev in gradbenikov pri obnovi poškodovanih in gradnji montažnih hiš po lanskem potresu v Beneški Sloveniji. Nasprotno pa lahko trdimo, da Furlani vse te zaslonbe

nimajo, marveč se njihova etnična posebnost zaenkrat kaže samo v nekaterih folklornih oblikah. Dokaz za resničnost te trditve so navsezadnje tudi članki v njihovem domoznanskem tisku, ki so razen nekaterih manj zahtevnih priložnostnih besedil in literarnih prispevkov pisani v italijanskem jeziku.

V teh dejstvih po našem mnenju lahko iščemo vzroke napadalnosti, kot jo srečamo pri Ciceriju in drugih. Slovenci s simpatijo spremljamo trud naših zahodnih sosedov, da bi se furlanščina uveljavila tudi zunaj domačega kroga, v javnem življenju, znanosti, književnosti, ne strinjamo pa se s takimi izpadi, kot jih srečamo v zadnji številki revije »Sot la nape«, ki ne koristijo nikomur, še najmanj pa njihovemu prizadevanju po krepitvi furlanske identitete.

—o—

Italijanski in jugoslovanski strokovnjaki nadaljujejo z označevanjem in zakoličevanjem meje v skladu s popravki, ki jih predvideva osimski sporazum. V preteklih dneh so že zakoličili mejo na gradbišču prehoda Štandrež - Vrtojba in v bližini mirenskega bloka, kjer je pokopališče sedaj v celoti pripadlo Jugoslaviji, delali pa so tudi v bližini hotela »Transalpina« oziroma nekdanje svetogorske postaje.

Svet slovenskih organizacij v deželi Furlaniji - Julijski krajini prireja v soboto, 18. in v nedeljo 19. junija v Doberdolu

SLOVENSKI TABOR OB 100-LETNICI ROJSTVA IN 25-LETNICI SMRTI VINKA VODOPIVCA

V soboto bodo ob 16. uri otvoritev in športni nastopi. Ob 19. uri bodo v župnijski dvorani odprli razstavo, ki prikazuje življenje in delo velikega primorskega skladatelja. Nato bo prosta zabava ob zvokih ansambla Lojzeta Hledeta.

V nedeljo bo ob 13. uri slikarski ex tempore, ob 18. uri kulturni program. Nastopijo pevska zbor Mirko Filej in Fantje izpod Grmade ter združeni moški zbori iz Goriške in Tržaške. Na sporedu bo nato »Kovačev študent« v izvedbi tržaške skupine v instrumentalni priredbi Aleksandra Vodopivca. Ob 20. uri bo nagrajevanje ex tempore in športnih ekip.

Sledila bo prosta zabava z ansamblom Igo Radovič.

zijanske in beneške Slovence, sam pa naj se raje zanima za usodo furlanskega jezika, ki zaradi mode staršev, da s svojimi otroki govorijo v italijanščini, nezadržno izginja.

Ker trditve Luigija Cicerija niso edini izpad zoper Slovence iz vrst furlanskih kulturnih krogov — podobne težave poznajo zelo dobro tudi beneški Slovenci v svojih društvih, ki pri furlanskih sosedih pogo-

Protest učiteljsča »Simon Gregorčič« v Gorici

Zavodni svet učiteljsča »Simon Gregorčič« v Gorici je poslal deželnemu odboru avtonomne dežele Furlanije - Juliske krajine naslednji protest in poziv:

»Zavodni svet Državnega učiteljsča »Simon Gregorčič« v Gorici, zbran na seji dne 2. junija 1977, ponovno odločno protestira proti predlogu deželnega odbora, ker pri porazdelitvi novih šolskih okrajev ne upošteva upravičenih potreb slovenskega prebivalstva v deželi in njegovih zahtev po ustanovitvi samostojnega slovenskega šolskega okraja.

DAROVI

Gospa Sonja Pertotova poročena Masquin daruje ob priliki poroke hčerke Erike 20 dolarjev za Slovensko dobrodelno društvo.

Obenem odločno poziva deželni odbor, naj pri dokončni porazdelitvi novih šolskih okrajev upošteva te zahteve in ustanovi samostojni šolski okraj za Slovence v deželi.

—o—

ŠPANJA SE JE VRNILA V DEMOKRACIJO

(nadaljevanje s 1. strani)

zem, so bili na oblasti tudi Hitler, Mussolini, Stalin, Gottwald, Salazar in še mnogi drugi črni in rdeči diktatorji. Španija ni bila izjema; bila je del Evrope, ko je doživljala svojo bridko izkušnjo s fašistično diktaturo. Pač pa se vrača Španija v demokracijo.

In končno Španija zdaj s temi svobodnimi volitvami dokazuje, da je možna mirna in sorazmerno nagla vrnitev v demokracijo tudi tam, kjer bi se moglo zdeti, da je povzročila štridesetletna totalitarna diktatura globoke spremembe v psihi in miselnosti ljudstva in ga odvadila demokratičnega čutenja in navad. Želje po demokraciji ni tako lahko izrjavati iz možganov in src ljudi, pa naj gre za posameznike ali za narode. Španija dokazuje, da tudi v tem pogledu pesimizem ni upravičen.

—o—

V Rimu se nadaljujejo pogovori med gospodarskimi in drugimi strokovnjaki strank ustavnega loka, da bi določili točke skupnega programa za reševanje krize in raznih drugih problemov, kot so npr. javna varnost, šolstvo itd. Pogajanja le počasi napredujejo.

Rupa

Nesrečna smrt v valovih Soče

V soboto, 11. t.m., so na mirenskem pokopališču spremili k zadnjemu slovesu 70-letnega Antona Berlota iz Rupe št. 57, to je iz skupine hiš v bližini mirenskega pokopališča. Pokojnik, je s kolesom odšel od doma proti reki Soči, neki sovođenjski ribič pa je v četrtek, 9. t.m. v bližini vasi opazil naplavljen moško truplo. Naslednjega dne dopoldne je pokojnikov sin v njem prepoznal svojega očeta. Vzrok nesreče raziskuje sodna oblast. Nekoliko više od kraja, kjer je bilo naplavljen truplo, so našli Berlotovo kolo in jopič.

Hudo prizadeti družini, ki so jo že večkrat prizadele tragične smrti, izrekamo na-

še iskreno sožalje. Pogrebne obrede za pok. Berlotom sta opravila rupenski župnik g. Drago Butkovič in g. Andrej Lukan z Mirenskega gradu, pel pa je moški zbor iz Dol-Poljan. Kot zanimivost naj omenimo, da je to prvi pogreb na mirensko pokopališče, odkar je le-to po popravku meje sedaj v celoti pripadlo Jugoslaviji.

—o—

Pripravljali odbor za postavitve spomenika padlim v Štandrežu, v katerem sodelujejo predstavniki vseh vaških društev, je sklenil odkupiti zemljišče za postavitve spomenika, in sicer med gostilno Turri in ulico sv. Mihaela.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O MOČI BESEDE

(Šesto mednarodno pisateljsko srečanje v Fresachu-Brezah)

Med 20. in 22. majem so se letos že šestič zbrali številni pisatelji na mednarodnem pisateljskem srečanju v Fresachu - Brezah nad Beljakom. Tokrat je prišlo okrog štirideset pisateljev iz Avstrije, Jugoslavije, Italije, Švice, Zvezne republike Nemčije, Nemške demokratične republike, Romunije in Madžarske. V petek, 20. maja, je najprej spregovoril celovski univerzitetni profesor dr. Friedbert Aspetzberger o »literaturi in nasilju« in orisal nekaj oblik nasilja predvsem v starejši in novejši literaturi na nemškem prostoru. Vendar Aspetzbergerjevo predavanje ni bilo dovolj utemeljeno, saj na primer ni zarisalo niti pojma »nasilje«. Pojmova- lo ga je presplošno, vrtele se je v konservativni deskriptivni (opisni) germanistiki konvencionalno pojmovane izobrazene družbe, reprezentativnih primerov nasilja v svetovni literaturi skorajda ni upoštevalo. Istega dne (20. maja) popoldne je znani nemški pesnik in publicist Wolfgang Weyrauch (med drugim avtor antologije povojnega nemškega pesništva, ki je izšla leta 1959 pri Münchenski založbi List) v referatu »Sem pisatelj« podal nekaj osnovnih značilnosti in nalog pisanja v današnjem času. Zanj so te v humanističnem pristopanju k stvarnosti, v izraziti človečnosti. Govoril je o besedi, močnejši od meča, o humani pisateljski požrtvovalnosti, ki naj prerese zločine v Lidicah sredi druge svetovne vojske.

21. maja je mlajši hrvaški pesnik, esejist in kritik Ante Stamač iz Zagreba nakazal nekaj svojih misli o »svobodi besede«. Te »svobode« ni razumel politično, temveč zgolj kot estetsko kategorijo, kot svobodo literarne igre, spleta besed, kot samostojno dejanje čiste estetike. Pesništvo kot »samotno tiho delovanje, kot iskanje besedne substance sredi sveta besed« je doživelo v Stamačevem referatu izrazito potrditev.

Tudi za slovenskega pisatelja zelo zanimivo bi bilo predavanje lužiškorsrbskega pisatelja Jurija Kocha iz Nemške demokratične republike, pripadnika enega najmanjših evropskih narodov, lužiških Srbov v Zgornjih in Spodnjih Lužicah (nedaleč od Berlina), avtorja zanimivega roman »Rosamarja«. Koch, ki je v lužiškorsrbski literarni reviji pred kratkim predstavil pesmi koroškega slovenskega pesnika Valentina Polanška, je govoril o problemih lužiškorsrbske literature in njenem odnosu do nemške književnosti. Prikazal je svet svojevrstne, posebne in senzibilne »sorbske« nacionalne literature, ki se je zaradi sedanje vzhodnonemške državne podpore manjšinskemu ustvarjanju dokaj razcvetela, čeprav jo vseeno ogroža asimilacijski pritisk obdajajočega večinskega nemškega naroda. Koch je menil, da nudi pisanje v lužiški srbščini tudi marsikatero možnost in prednost. Jezikovni in duhovni premiki na mejah med dvema jezikoma povzročajo posebno, napeto, svojevrstno in občutljivo vzdušje. Besedišče enega jezika se premika proti besedišču drugega jezika, sprožajo se nove stavčne in miselne značilnosti, ki morejo prav na mejnem območju kulturo majhnega naroda in kulturo večjega soseda pripeljati v novo miselno in literarno nadnarodno odprtost povezovalj in vplivaj.

Zgodi se, da ena literatura prevzema od druge in obratno. Nenadoma se spremeni stavčni ritem, literarni ustroj, vsebinska značilnost. To vplivanje in obojestransko sprejemanje je Koch imenoval »literarna interferenca«. V njej je tudi Lev Detela, ki se je na obširen način oglašil v razpravi, videl bistveno možnost rasti »iz lokalnega v univerzalno, iz enostranskega v totalno«, kar bi moglo naleteti na ugodna tla tudi na tromeji med Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo, kjer so že določene interferenčne izkušnje prisotne daleč od časov nekdanje avstrijske monarhije, a so po propadu nekdanje Avstrije bistveno zamrle in naškodile razvoju. V tem smislu je Detela potrdil Kochovo vprašanje »Ima majhna literatura možnost postati svetovna literatura?« a le z ozirom na njeno interferenčno »odprtost«, to je, pripravljenost se bližati sosedu, ki je odvisna od soseda samega (ki se mora vesti na prav isti, povezovalni način dialog, diskusija). V tem smislu bo tudi nova mednarodna literarna revija »LOG« (od »logos« — beseda), katere ustanovitev so pobudniki Peter Kersche, Lev Detela, Wolfgang Mayer-König in Herbert Kuhner v Fresachu-Brezah na tiskovni konferenci sporočili mednarodnemu in avstrijskem tisku in agencijama apa in dpa, zastopala to novo možnost povezovalj in odprtosti. Bo revija novih avstrijskih in nemških literarnih pojavov, a tudi revija številnih prevodov, posredovanj, na primer iz manj znanih literatur, kot je tudi slovenska. Revija, katera finančno

delovanje je že zajamčeno, se obrača tudi na slovenski kulturni krog, da jo podpre in stopi s tem, v smislu Kochovih interferenčnih tez, na novo duhovno območje konstruktivne in progresivne odprtosti, ki se na mejah več ne ustavlja.

Ob zaključku pisateljskega srečanja je Švicar Franz Hohler na duhovit način govoril o »parodiji« kot o posebni literarni značilnosti, ki svet narahlo postavi pod vprašaj in nas tako poglubi, kot nas zaradi humoristične večšine tudi zabava. Ko svet iztiri, se nedolžnejša parodija večkrat spremeni v grotesko in negativne pojave postavi v izbočenem zrcalu pod vprašaj.

Na pisateljskem srečanju, ki se je zaključilo s pogovori 22. maja, se je zbralo nekaj pomembnih pisateljskih imen. Med njimi naj omenimo znanega prozaista, pesnika in esejista Horsta Bieneka iz Zvezne republike Nemčije, poglubljenega westfalskega pesnika Ernsta Meistra, kritika, esejista in pisatelja Martina Gregorja-Dellina, aktivnega organizatorja v zahodnonemškem PEN-klubu, medtem ko je sedaj v Zvezni republiki Nemčiji živeči urednik revije »Kontinent« Ota Filip zastopal češke disidentske pisatelje. Posebno zanimiv za marsikoga je bil tudi diskusijski nastop slovenskega koroškega pisatelja Valentina Polanška, ki je na kratko prikazal probleme in težave sedanjega temnega slovenskega koroškega trenutka. Njegovi trpki besedi so mnogi živo pritrdili in jo nagradili z aplavzom. Najprisrčnejši pa so seveda bili pogovori med pisatelji in med pisatelji in časniki na robu, pogovori v zatišju lepe gorske koroške pokrajine, polne tople sončne luči in opojne bleščave belega snega na oddaljenih vrhovih, pogovori, ki so ustvarili prijateljsko povezovalno vzdušje. Koroška pisateljska zveza pod vodstvom Waltherja Nowotnyja, ki je srečanje organizirala, zasluži za prisrčno gostoljubje vse priznanje. LEV DETELA

Revija »Znamenje« štev. 2

Druga letošnja številka »Znamenja« se začne s spisom Vekoslava Grmiča »Krščansko oznanilo v času ateizma«. Naslov se zdi čuden, kajti krščansko oznanilo je pač vedno isto, zato nem ore biti drugačno v času ateizma, pod čemer misli seveda današnje dobo, ko je ateizem v nasprotju z nekdanjimi dobami eden izmed svetovnih nazorov. »Vprašali se bomo — pravi Grmič — kako naj se krščansko oznanilo utelesi v času, ko ateizem dokaj močno določa človekovo miselnost. Za nekatere je seveda odgovor na to vprašanje preprost: ateizem je zmota, krščansko oznanilo si mora prizadevati za spreobrnjenje tistih, ki ga zagovarjajo ali so pod njegovim vplivom kakorkoli spremenili svoj odnos do krščanstva, sicer pa lahko ostane v vsakem oziru nespremenjeno... celo mora ostati takšno. Vsakdo, ki le malo trezno misli, bo moral priznati — nadaljuje Grmič — da je to stališče nemogoče. Prvič, ateizem ni kratkoma- lo zmota; pojavlja se v sklopu širših pogledov na svet in življenje, ki vsebujejo večkrat globoka spoznanja človeškega duha. Drugič, ta pojav opozarja tudi na pomanjkljivosti in zmote v sestavi teističnih nazorov, kaj šele v praksi, ki iz teh nazorov izvira. Končno pa nas množičnost ateizma mora vznemirjati in izzivati, da si ga pobliže ogledamo in odgovorimo na vprašanje, ki ga zastavlja krščanstvo. Krščansko oznanilo, ki je namenjeno vsem ljudem, si mora pri-

zadevati, da bo resnično moglo ogovoriti vse ljudi. V nasprotnem primeru bi se izneverilo svojemu poslanstvu.«

Grmičevo nadaljnje razpravljanje je zanimivo in domiselno, vendar je treba priznati, da imamo večkrat vtis, da se kreta prav na robu tiste meje, do koder še lahko gre — kot si kot laiki predstavljamo — katoliški teolog in ne vidi toliko negativne plati ateizma, namreč kot otopelost za slutnjo in čutenje Boga, ampak kot nekaj, kar lahko izpolni praznino, ki jo pušča krščanstvo zaradi svoje nemoči ali brezbriznosti. Človek se včasih skrivaj zboji za ravnovesje Grmičeve misli, kakor se zboji za vrhovodca v cirkusu, čeprav ve, da je spreten in izvežban in se mu ne bo nič zgodilo. A ena noga na vrvi, druga pa v zraku, loveč ravnovesje, vzbuja srhljiv občutek.

Jože Rajhman piše v članku »Po službi Cerkve« o teologiji oziroma zakramentu pokore in nam vzbuja podoben vtis kot Grmičevo pisanje. V vsem njegovem pisanju čutimo neko negotovost in veliko elastičnost v razlagi teoloških pojmov. Zelo zanimiv pa je spis Janka Bohaka »Proces žalovanja«: kako sorodniki doživljajo smrt svojih dragih, s primeri iz resničnega življenja. Pretresljivo je brati te stvari. Franc Plemenitaš razglablja o sodobnem izkustvu Boga. Tu se konča teološki del revije, v

(Dalje na 8. strani)

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo!

Podpisani dr. Vilko Fajdiga, prof. teologije, z veseljem priznavam, da že leta in leta zelo rad prebiram Vaš »Novi list«, ali zaradi svežine pogledov na velika vprašanja sveta in Cerkve ali zaradi okna, ki ga odpira v svet ali pa zaradi ljubezni do slovenske stvari v inozemstvu. Morda tudi zato, ker je bil moj oče Ivan Fajdiga v letih pred 1900 in po 1900 sodelavec pri slovenskem časopisu v Trstu in Gorici (Edinost, Novi list). Hvala Vam za vse.

Tokrat pa imam še poseben razlog, da Vam pišem. Zdi se mi, da vi Vi, ki Vam je tako pri srcu vse kar je Slovincem skupnega in za Slovence važnega, ne smeli mimo našega svetniškega kandidata in velikega kulturnika škofa Baraga. Celo naši oblastniki ga spoštujejo, vsako leto poudarjajo njegov rojstni dan, da so po njem imenovali trg okrog cerkve v Trebnjem, so v Goričanah priredili etnološko razstavo njegovih Indijancev, o njem pišejo v leksikonih itd. Mi verni ljudje pa smo še posebej na njega ponosni kot svojega vzornika in morda prvega narodnega svetnika, saj je njegov beatifikacijski proces že kar blizu rešitve in srečnega zaključka. Torej od koderkoli ga gledate: velikan, podobne veličine kakor naši veliki možje Ivan Cankar in drugi. Ni čudno, da slovenski narod sedaj s prostovoljnimi prispevki obnavlja njegovo rojstno hišo v Mali vasi pri Dobrniču.

Poseben dokaz Baragove veličine je tudi v tem, da mu nihče ne nasprotuje ali mu jemlje slavo, nasprotno se ga spominjajo Slovenci v domovini kakor tudi v Ameriki, Avstraliji in drugod. V Ameriki vsako leto prirejajo veličastni Baragov dan. Predlanskim je bil v Clevelandu. Lani v Marquetteu, kjer je Baraga pokopan. Letos bo v Lemontu, pri Chicagu. V domovini obhajamo bolj slovesno vsaj večje obletnice iz njegovega življenja. Dne 10. julija bomo v njegovi rojstni fari in cerkvi obhajali 180-letnico njegovega rojstva. Pri njej bodo sodelovali slovenski škofje z metropolitom Pogačnikom na čelu. Pelo bo nad 300 cerkvenih pevcev iz Dolenjske. Zbralo se bo mnogo romarjev iz domovine in tujine. Ameriški škofje bodo poslali svoje zastopnike. Upamo, da bo to res veličastna, škofa in misijonarja Baraga vredna prireditve, ki bo odmevala med Slovenci doma in na tujem in naj bi odmevala tudi v Rimu, kjer se vrši njegov proces.

Če naj Vam, spoštovano uredništvo, na koncu še povem, zakaj sem to napisal. Zato, ker kot predsednik Baragovega odbora v Ljubljani res želim, da bi Vaš list, ki je tako pravilno vnet za vse, kar je za Slovence pomembno, svojo pozornost posvetil tudi Frideriku Baragu ali pa celo poslal takrat v Dobrnič koga izmed svojih dopisnikov oziroma urednikov.

Sedaj pa Vas še enkrat spoštljivo pozdravljam in se znova zahvaljujem za vse, kar za našo slovensko stvar storite dobrega tam, kjer je to še posebno važno.

Pozdravlja Vas

dr. VILKO FAJDIGA
profesor teologije, Ljubljana

—o—

Jugoslovanska zvezna vlada je sklenila, kot poročajo tuje agencije iz Beograda, pomilostiti 91 zapornikov, ki so zaprosili za to in so bili obsojeni na gospodarski kriminal. Vladni glasnik je povedal, da med pomiloščenimi ni političnih zapornikov.

Na pobudo SSK odobren zakonski predlog, ki zadeva zemljiško knjigo

Prva stalna komisija deželnega sveta, ki ji načeljuje svetovalec Ginaldi, je na seji dne 8.6.1977 sprejela, z nekaterimi popravki, zakonski predlog predstavnika Slovenske skupnosti dr. Draga Štoker, ki popravlja obstoječi deželni zakon v zvezi z delovanjem zemljiško-knjižnih uradov. Na seji je bil prisoten tudi odbornik Tripani, ki je pristojen za resor.

V obrazložitvi svojega zakonskega predloga je svetovalec Štoka poudaril, da je način poslovanja zemljiškega urada vsakodnevno življenje vsega slovenskega prebivalstva. Ne samo da so napisi iz polpretekle zgodovine tudi v slovenščini, ampak tudi lastniki zemljišč so v veliki večini slovenskega rodu, zato je dežela dolžna poskrbeti — je dejal slovenski deželni svetovalec — da je v zemljiško-knjižnih uradih nameščeno osebje, ki pozna tudi slovenski jezik. Številne nevšečnosti, ki se danes dogajajo v zemljiških uradih, bodo lahko le na tak način odpravljene, hkrati pa bo Slovincem priznana pravica, ki jim pripada po ustavi in po naravnem pravu. V svoji daljši obrazložitvi je Štoka nato dejal, da so zemljiške knjige v veljavi pravzaprav v vseh krajih, kjer žive Slovenci, z izjemo Červinjana.

V imenu deželnega odbora je dr. Tripani podprl Štokov zakonski predlog in predlagal nekatere dopolnilne pripombe. V razpravo so posegli komunist Colli, socialist Zanfagnini in social-demokrat Lonza. Vsi so se strinjali z obravnavanim zakonskim predlogom. Večina je bila tudi mnenja, da se upošteva znanje nemščine, ker je zemljiška

knjiga pisana do prve svetovne vojne tudi v nemškem jeziku.

Zakonski predlog Slovenske skupnosti bo sedaj v kratkem romal v deželno zbornico, kjer bi moral biti odobren še pred zaključkom poletnega zasedanja deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine.

—o—

NOVO TAJNIŠTVO SSK V TRSTU

(Nadaljevanje s 4. strani)

Jel odstop pokrajinskega tajnika dr. Dolharja, ki ga je podal iz osebnih razlogov. V izvršnem odboru ga nadomesti dr. Harej, Dolhar pa je sprejel mesto predsednika sveta. V politično tajništvo so bili izvoljeni Štoka, Logar in Tul, to do prihodnjega občnega zbora jeseni.

—o—

Tajnik sovjetske partije in menda tudi že sovjetski državni poglavar Brežnjev bo prispel v ponedeljek na tridnevni obisk v Francijo. V intervjuju v tej zvezi je izjavil, da bo uresničitev helsinkiških sklepov tem hitrejša, čim manj bo poskusov zastrupljanja odnosov med državami. Misli je na zahodne kritike glede kršenja človeških pravic v Sovjetski zvezi.

Trije hrvaški teroristi so vdrli v prostore jugoslovanskega predstavništva pri Združenih narodih v New Yorku in s strelom hudo ranili stražarja, ki je opravljal tudi šofersko službo. Iz sloplja so metali letake, ki so zahtevali neodvisno Hrvaško. Končno so se vdali ameriški policiji.

Šolske oddaje na Radiu Trst A

Ob koncu šolskega leta se je sklenil tudi prvi niz šolskih oddaj v naši državi po radijski reformi. Po dogovoru z ministrstvom za javno vzgojo se bodo šolske oddaje pričele na državnih omrežjih šele s šolskim letom 1977-78. Kljub temu, da so naše oddaje nastale v znamenju precejšnje naglice in brez predhodnih predlogov, je radijska ustanova do konca izpolnila sprejete obveznosti.

Uvedeni sta bili vsaj dve pomembni novosti. Za uspešnejše spremljanje oddaj je tržaški sedež RAI-a dal tiskati posebne brošure, ki jih je tudi brezplačno razdelil vzgojiteljem in učencem. Druga novost je bila uvedba oddaj za otroške vrte, ki jih vse državni šolski sporedi sploh ne predvidevajo. Za uresničitev teh prvih 64 oddaj je bilo sklenjenih 175 osebnih pogodb predvsem z vzgojitelji in poklicnimi izvajavci.

Kaj pa prihodnje leto? Takrat bo verjetno že polno deloval Odsek za šolske oddaje in vzgojne oddaje za odrasle, t.j. rimska struktura, kateri je poverjena odgovornost za šolske oddaje. Upati je tudi, da bodo dotlej ustanovljeni šolski okraji, ki so nekako naravni sogovorniki radijske ustanove na krajevni ravni.

Prihodnje leto ima Radio Trst A med drugim v načrtu niz vzgojnih oddaj za od-

rasle na temo »Družina in šola«. Vsekakor pa velja morda opozoriti vse, ki so jim pri srcu vzgojna vprašanja, v prvi vrsti seveda vzgojitelje, pa tudi društva staršev, zavodske svete in širšo javnost, da v duhu radijske reforme lahko tvorno sodelujejo pri načrtovanju šolskih oddaj za prihodnje leto in sicer tako, da naslovijo na tržaško radijsko vodstvo ali na »Šolske oddaje« svoje predloge. Ti naj bi bili kar najbolj stvarni in obravnavana snov strnjena v niz oddaj.

Naj omenimo še, da je v zvezi z oddajami za otroški vrtec in prvo stopnjo osnovne šole prejelo uredništvo okoli 500 risb. Zanje je v načrtih posebno nagradno tekmovanje in razstava in sicer ob začetku šolskih oddaj v prihodnjem učnem letu.

—o—

KONFERENCA V BEOGRADU

(nadaljevanje s 1. strani)

ropi, ki mu pravimo popušcanje napetosti. To je tudi prvi pogoj za pravičnejše reševanje vprašanja človekovih pravic, ki v bistvu tudi ni odvisno od zunanjih sil, temveč predvsem od stopnje politične zrelosti in od prizadevanj vsakega prizadetega evropskega naroda posebej.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Kaj pa danes?

Človek bi skoro dejal, da je potrošniška mrzlica okužila tudi vojaško miselnost. Vojaški arzenal te danes pravzaprav spominja na ogromno samopostrežno trgovino, ki lahko zadovolji še tako izbirčnega uničenja željnega odjemalca. Oglejmo si torej oddelek za kemično orožje. Še prej pa kratko opozorilo. Tako v prvi kot v drugi svetovni vojni je prišlo do ravnotežja med napadalnimi in obrambnimi sredstvi, razvoj plinov in mask je tekel vzporedno. Leta 1950 je bilo to ravnovesje prelomljeno. Pojavijo se »agenti V«. Že mehurjevec iz prvega svetovnega spopada je učinkoval tudi na kožo in povzročal boleče mehurje, vendar ga je zelo malo prišlo v krvni obtok po tej poti. Agenti V pa se z veliko lahkoto prebijajo skozi kožo. Skoro nevidna kapljica VE-ja ali VX-a, recimo na uhlju, je že smrtna. Ubranimo se jih s posebnimi neprepustnimi oblekami, ki jih je po kontaminaciji treba skrbno očistiti ali pa uničiti. Take obleke bo v primeru spopada nedvomno lahko dobilo vojaštvo (četudi se nam vsiljuje dvom v učinkovitost vojaka, ki je pod žgočim soncem od nog do glave odet v težko in neprepustno poliuretansko obleko), prav gotovo pa jih ne bo dobilo civilno prebivalstvo.

Torej, lepo po vrsti! Strupene pline delimo po namembnosti v tri velike skupine. V prvo skupino spadajo smrtni plini, katerih namena očitno ni treba razlagati. V drugo skupino spadajo plini, ki sovražnika za daljšo ali krajšo dobo samo onesposobijo. V tretjo skupino pa pridejo dražljivci, ki človeka spravijo le v beg in so zato verjetno najbolj razširjeno kemično orožje, saj razpolagajo z njim policijski oddelki skoro povsod po svetu. Vsaka od teh skupin se deli še v podskupine. Tako ločimo n.pr. pri dražljivcih solzivce in kihavce. Sama imena so že dovolj zgovorna, tako da njihovih učinkov ne bo treba posebej opisovati. S solzivci pa smo se vsaj enkrat, če že ne večkrat, srečali na tržaških ulicah. Po vsej verjetnosti je šlo za kloroacetofenon, ki ga v ameriškem vojnem arzenalu najdemo pod šifro CN. Zanimivo je, da je to plin, ki nekaj da na eleganco. Spre-

lja ga namreč koketen vonj po nežnih jabolčnih cvetovih. Na znojni koži daje pekoč občutek in oči se začnejo močno solziti. Do hujšega navadno ne pride. Kihavci so že manj »nedolžni«. Začnemo kihati, kašljati, glava nas boli, boli nas v prsih, bljuvamo. Najbolj poznan je Adamsit (DM v ameriških arzenalih).

Dražljivce so obširno uporabljali Američani v vietnamski vojni. Šlo je v glavnem za mešanico solzivca in kihavca (CN in DM) ali takojimeno »solzni cocktail«, katerega je sčasoma zamenjal plin s šifro CS. Gre za dražljivec, ki so bile njegove fiziološke lastnosti opisane že leta 1928. Povzroča občutek bodeče in pekoče bolečine na koži, kašljanje, solzenje, dušenje in bruhanje. Vojaški poveljniki so ga smeli uporabljati vsakič, ko se jim je zdelo, da je bil taktično koristen. Američani so si od njegove uporabe veliko obetali, vendar pa rezultat ni bil preveč ugoden. To bi bili sicer lahko izvedeli brez eksperimentiranja od Britancev, ki so ga bili preizkusili v »Preizkusni postaji za kemično zaščito pri Protonu že na začetku druge svetovne vojne in ugotovili, da so »dovolj motivirani oddelki izgubili prav malo svoje učinkovitosti, če so jih izpostavili običajnim bojnim koncentracijam dražljivcev.«

O plinih, ki človeka onesposablajo, bi lahko pisali cele strani ali pa le nekaj vrstic. To so plini, ki po definiciji povzročijo pri ljudehčasne motnje. Največkrat delujejo na centralni živčni sistem ter povzročijo začasno slepoto, paraliza in podobno ali pa vplivajo na človekovo psiho in povzročajo halucinacije. Po drugačini uvrstitvi bi jih lahko uvrstili tudi v skupino živčnih in psihičnih vojnih strupov. Z gotovostjo poznan je le strup, ki v ameriškem vojnem arzenalu nosi šifro BZ. Katalog pravi, da povzroča upočasnjenje fizične in razumske dejavnosti, vrtenje v glavi, duševno disocijacija, privide, in včasih maniakalno vedenje. Prav dejstvo, da poznamo v tem razredu z gotovostjo samo en plin, vzbuja zelo močan sum. Spomnimo se samo enega največjih problemov. Praktično lahko trdimo, da ga ni zdravila, ki bi poleg zdravilnega učinka ne imelo še nezaželjenih stranskih učinkov, ki jih je farmacevtska industrija seveda skušala zmanjšati na najnižjo možno mero. Zelo naivno bi bilo misliti, da bi raziskovalni laboratoriji za bojne strupe ne mogli priti do spoznanja, da lahko naredijo

prav obratno. Nezaželjene efekte je namreč mogoče tudi stopnjevati. Kot tipičen primer omenjamo sredstva proti zvišanemu krvnemu pritisku. Nekatera med temi imajo nezaželjeno lastnost, da nižanje krvnega pritiska ni enakomerno, ampak odvisi od tega, če bolnik leži, sedi ali stoji. Recimo, da je mogoče izdirati ta stranski učinek: dobili bomo sredstvo, ki bo spravilo sovražnika v nezavest vsakič, ko bo vstal.

Vsekakor pa imajo v tem razredu najpomembnejše mesto po vsej verjetnosti takoimenovana psihotropna sredstva, to je strupi, ki delujejo na duševnost, povzročajo privide in vzamejo čut za čas in prostor. Najbolj spektakularen je nedvomno plin, ki bi ga lahko hudomušno poimenovali »strah v škatli«. Specializirani tisk je pred leti precej poročal o snovi.

Poravnajte naročnino!

ki v žrtvah povzroča občutek nepremagljivega strahu. Fotografška dokumentacija je prikazovala značilne slike mačke, ki zalezuje drobno miško, ko pa jo izpostavi učinku »strahu v škatli«, beži pred svojo žrtvijo v napadu smrtnega terorja.

Tudi sredstva, ki povzročajo halucinacije, so izredno obetavna in med temi prav gotovo znani LDS. Ker je ta kemična snov vezana tudi na širše družbene pojave, bi skoro kazalo, da ji posvetimo podoben članek.

S.M.

—o—

S TRŽAŠKEGA

Velik vtis je napravil na tržaško prebivalstvo umor 67-letnega profesorja tržaške univerze Perusinija. V torek so ga našli zadavljene v njegovem stanovanju blizu stare univerze. Umorjen je bil že v noči od nedelje na ponedeljek. Iz stanovanja je izginil ves denar, morilec pa se je verjetno odpeljal tudi z njegovim avtom, ki ga ne morejo najti. Profesor je živel sam. Njegovo truplo je ležalo pod kupom odej in rjuh na postelji nago. Na univerzi je predaval o ljudskem izročilu (etnografiji). Morilec zelo verjetno ni iz Trsta.

—o—

V dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti so v ponedeljek zvečer slovesno in ob izredni udeležbi občinstva odkrili bronasto oglavje pokojnega prof. Jožeta Peterlina. Dvorana se bo odslej imenovala po njem.

Revija »Znamenje« št. 2

(nadaljevanje s 6. strani)

kateri je najbolj pozitivno to, da se o teoloških temah sploh razpravlja. Še nedavno se je zdelo — in na to smo tudi večkrat opozorili — kakor da je teologija na Slovenskem sploh zamrla in da se razpravlja samo še o pastoralni praksi in o verski vzgoji.

Ivo Juvančič je objavil obširen zgodovinski spis »Beneškoslovenska duhovščina«, napisan zanimivo in z velikim znanjem ter upoštevanjem dokumentov, Božidar Remše in Majda Jakob razpravljata o nežnosti, Jan Ernst pa je zastopan z obširnimi spisom »Deset tez o položaju redovništva« v prevodu Janeza Mlakarja.

Sledijo rubrike, v katerih najdemo hude napade Jurija Zalokarja na koroško Cerkev, na dr. Inzka, pa tudi na list »Družina«, češ da predobro piše o koroški Cerkvi, ter še nekaj drugih polemik, zlasti v zvezi z laiziranimi duhovniki in knjigami celjske Mohorjeve družbe.

Državni udar pod kokosovimi palmami

■ nadaljevanje z 2. strani

no 55.000 prebivalcev z referendumom odločilo za neodvisnost. Večino prebivalstva na otočju sestavljajo francoski mešanci, poleg teh pa živijo na otokih Črnici, Indijci in Malajci. Prebivalstvo govori kreolsko-francosko narečje, uradni jezik pa je zaradi dolge britanske kolonialne uprave še angleščina. Devet desetih prebivalcev je katoliške vere in imajo v Victorii svojo škofijo.

Ljudje živijo največ od poljedelstva, od pridelka kokosovih orehov in od vanilije ter od upanja na bodoči turizem. Pomemben je ribolov, nekaj dohodka pa daje tudi izvoz guana, tj. naravnega fosfata, in morske soli. Otočje je pove-

zano s svetom preko letališča na otoku Mahé, saj znaša oddaljenost otočja od obale Vzhodne Afrike okrog tisoč morskih milj.

Državni udarec na Seišelskih otokih ni nobeno junaštvo, je izjavil dosedanji predsednik Mancham, ki je bil ravno na konferenci držav Commonwealtha v Londonu, češ 25 z gorjačami oboroženih ljudi se lahko polasti oblasti na otokem. Dejal je tudi, da je ravnal ministrski predsednik Albert René kot Judež, ko ga je v odsitnosti odstavil, in da so tisti, ki so ga vrgli, marksistični levčarji. Ti pa so obdolžili odstavljenega predsednika, da je živel kot playboy, in zatrdili, da hočejo osvoboditi ljudstvo »kapitalistov in tujih dežel«.